

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**CĂPITAN
LA 15 ANI**

Partea întâi

Capitolul I. Bricul-goeletă Pilgrim

În ziua de 2 februarie 1873, bricul-goeletă Pilgrim se afla la 43°57' latitudine sudică și la 165° 19' longitudine vestică față de meridianul de la Greenwich.

Nava aceasta, de patru sute de tone, armată special la San Francisco pentru marile vânători de balene din Mările Sudului, aparținea lui James W. Weldon, un armator californian bogat, care de mai mulți ani încredințase căpitanului Hull comanda vasului. Pilgrim era una dintre cele mai mici, dar și din cele mai bune nave din flotila pe care James W. Weldon o trimitea la pescuit în fiecare sezon, atât dincolo de strâmtoarea Behring, până în mările nordice, cât și prin apele Tasmaniei sau ale Capului Horn, până în Oceanul Antarctic. Pilgrim naviga minunat. Grementul¹ era foarte ușor de manevrat, așa că nava putea să se aventureze cu un echipaj redus până în apropierea banchizelor de nepătruns din emisfera de sud. Căpitanul Hull știa – vorba marinarilor – «să se descurce» în mijlocul ghețarilor, care în timpul verii rătăcesc mânați de valuri până prin dreptul Noii Zeelande sau al Capului Bunei Speranțe, la o latitudine cu mult mai mică decât cea pe care o ating în mările nordice ale globului. E drept însă că e vorba doar de niște ghețari mici, măcinați din cauza deselor ciocniri dintre ei, roși de apele calde și care se topesc mai toți în Pacific sau în Atlantic.

1. Ansamblul de catarge, cu toate parâmele și celelalte accesorii.

Căpitanul Hull, marinar cu experiență și unul dintre cei mai dibaci vânători cu harponul din toată flotila, avea sub comanda sa un echipaj compus din cinci marinari și un elev-marinar. Erau puțini pentru o vânătoare de balene, care cere un personal destul de numeros. E nevoie de oameni atât pentru manevrarea bărcilor de atac, cât și pentru hăcuirea animalelor prinse. Dar, urmând pilda altor armatori, James W. Weldon socotea că este mai economic să îmbarce la San Francisco numai atâtia marinari câți erau necesari pentru manevrarea corăbiei, în Noua Zeelandă se găseau destui vânători cu harponul, marinari de toate naționalitățile, dezertori sau nu, care căutau de lucru pe timpul sezonului și se pricepeau destul de bine în meseria de pescar. După ce trecea vremea pescuitului, oamenii aceștia erau plătiți și apoi debarcați pe țărm, unde așteptau să vină anul următor ca să fie din nou angajați pe vasele de pescuit balene. Era mai bine, așadar, să folosești marinari neangajați permanent, profitul de pe urma muncii lor fiind mai mare.

Tot astfel se petrecuseră lucrurile și la bordul vasului Pilgrim.

Bricul-goeletă terminase pescuitul din acest sezon în regiunea Cercului polar antarctic, dar nu-și completase încărcătura de butoaie cu untură de balenă și cea de fanoane². Încă de pe vremea aceea, pescuitul de balene ajunsese un lucru greu. Cetaceele, vâdate fără măsură, deveneau din ce în ce mai rare. Balena propriu-zisă, numită «nord-caper» în Oceanul înghețat de Nord și «sulpher-boltone» în Oceanul înghețat de Sud, era pe cale de dispariție. Pescarii fuseseră siliți să se repeadă asupra balenelor din specia «jubart» – un mamifer uriaș, ale cărui atacuri erau destul de primejdioase.

Așa făcuse și căpitanul Hull în cursul acestei campanii de pescuit; avea de gând însă ca în viitoarea călătorie să înainteze mai departe spre Pol, chiar dacă ar fi trebuit să pătrundă până în preajma insulelor Clarie și Adalie, insule descoperite, fără îndoială, de ilustrul comandant al corăbiilor Astrolabe și Zelee, francezul Dumont d'Urville, deși americanul Wilkes contestase acest lucru.

2. Lamele cornoase din gura balenei.

Pe scurt, sezonul nu fusese deloc prielnic pentru Pilgrim. Cam pe la începutul lunii ianuarie, adică spre mijlocul verii australe, căpitanul Hull fusese silit să părăsească locurile de vânătoare, deși încă nu era timpul de înapoiere pentru baleniere. Cei din echipajul auxiliar – o adunătură de pușlamlale – începuseră «să-i caute nod în papură», încât se gândi să se descotorosească de ei cât mai degrabă.

Așadar, Pilgrim se îndreptă spre nord-vest, către Noua Zeelandă, care putu fi zărită la orizont în ziua de 15 ianuarie. Sosi la Waitemata, portul orașului Auckland, situat în fundul golfului Chouraki, pe coasta de răsărit a insulei nordice, și debarcă pescarii angajați pentru sezon.

Echipajul nu era mulțumit. Din încărcătura corăbiei lipseau cel puțin două sute de butoaie cu grăsime de balenă. Niciodată nu avuseseră o vânătoare atât de slabă. Din această călătorie, căpitanul Hull se înapoia dezamăgit, ca un vânător iscusit care pentru prima dată s-ar întoarce cu tolba goală... sau aproape goală. Era în joc mândria lui și nu putea să-i ierte pe acei oameni de nimic a căror nesupunere compromisese rezultatele vânătorii.

În zadar încercă să mai recruteze la Auckland un alt echipaj de vânătoare. Toți marinarii fără angajament permanent se îmbarcaseră pe celelalte baleniere. Așadar, se văzu silit să renunțe la gândul de a completa încărcătura lui Pilgrim. Se pregătea tocmai să părăsească definitiv Auckland-ul, când i se făcu pe neașteptate o cerere de a lua pe cineva la bord, cerere pe care nu o putea refuza.

Doamna Weldon, soția armatorului corăbiei Pilgrim, se afla atunci în Auckland, însoțită de fiul ei Jack, în vârstă de cinci ani, și de o rudă căreia i se spunea «vărul Benedict». James W. Weldon, pe care afacerile îl obligau uneori să viziteze Noua Zeelandă, îi adusesese acolo pe toți trei, cu gândul ca tot el să-i ducă înapoi la San Francisco.

Dar tocmai când întreaga familie era gata de plecare, micul Jack se îmbolnăvi destul de grav, și tatăl său, chemat într-altă parte de o afacere urgentă, trebui să părăsească Auckland-ul, lăsându-și aici soția, fiul și pe vărul Benedict. Trecuseră de atunci trei luni – timp lung de despărțire, pe care doamna

Weldon îl suportase cu greu. Între timp, copilul se făcuse bine, așa că ar fi putut pleca imediat, când i se aduse la cunoștință sosirea navei Pilgrim.

Pentru a se înapoia la San Francisco, doamna Weldon ar fi trebuit, pe vremea aceea, să se ducă mai întâi în Australia, unde să aștepte plecarea unuia din vasele companiei transoceanice «Golden-Age» care făceau drumul de la Melbourne la istmul Panama, trecând prin Papeiti. Pe urmă, odată ajunși la Panama, urmau să aștepte plecarea vaporului american care făcea regulat cursa între istm și California. O asemenea călătorie însemna, deci, întârzieri și transbordări, care sunt întotdeauna neplăcute pentru o femeie și un copil. Tocmai atunci sosi și Pilgrim la Auckland. Fără a șovăi o clipă, doamna Weldon îl rugă pe căpitanul Hull s-o ia la bord împreună cu fiul ei, vărul Benedict și Nan, o negresă bătrână care o servea din copilărie, pentru a-i duce înapoi la San Francisco. O călătorie de trei mii de leghe marine, adică peste șaisprezece mii de kilometri pe un vas cu pânze! Dar corabia căpitanului Hull era așa de bine îngrijită și timpul se menținea încă atât de frumos de ambele părți ale Ecuatorului! Căpitanul Hull acceptă cererea doamnei Weldon și puse de îndată cabina sa la dispoziția pasagerii. Dorea ca în tot timpul călătoriei, care putea să dureze între patruzeci și cincizeci de zile, soția armatorului să se simtă cât mai bine cu puțință la bordul balenierii.

Călătorind în asemenea condiții, desigur că doamna Weldon se bucura de o mulțime de avantaje. Singurul dezavantaj era că această călătorie avea să dureze mai mult din pricină că Pilgrim urma să facă un ocol, spre a ajunge mai întâi la Valparaiso, în Chile, unde trebuia să-și descarce marfa. După aceea, nu-i mai rămânea decât să urce de-a lungul coastei americane, mânat de vânturile dinspre continent, care fac atât de plăcută clima acestor meleaguri.

De altfel, doamna Weldon era o femeie curajoasă, pe care marea nu o înspăimânta. Avea treizeci de ani, era sănătoasă și, deoarece înfruntase cu soțul ei oboselile multor drumuri pe mare, se obișnuise cu călătoriile lungi; poate că și din această pricină nu se temea să se îmbarce pe o corabie de mic

tonaj. Pe căpitanul Hull îl știa ca pe un marinar foarte bun, în care James W. Weldon avea toată încrederea. Pilgrim era un vas solid, care naviga bine și era prețuit în flotila balenierelor americane. Și cum doamnei Weldon i se prezentase această fericită ocazie, ea n-o lăsă să-i scape.

De bună seamă, vărul Benedict urma s-o însoțească.

Vărul acesta era un om cumsecade, în vârstă cam de cincizeci de ani. Dar cu toți cei cincizeci de ani ai săi, n-ar fi fost prudent să-l lași de capul lui. Mai curând lung decât înalt, mai curând subțire decât slab, cu chipul osos, cu craniul enorm și acoperit de o claie de păr, recunoșteai imediat în făptura lui deșirată pe unul din acei respectabili savanți cu ochelari de aur, ființe inofensive și bune, sortite să rămână toată viața copiii mari și să sfârșească la adânci bătrânețe asemenea unor oameni care ar rămâne prunci, deși ar împlini o sută de ani.

«Vărul Benedict», cum îi spuneau toți, chiar și cei ce nu erau rudă cu el, era într-adevăr unul dintre acei oameni care par să fie veri primari cu toată lumea. Stânjenit mereu de lungimea brațelor și a picioarelor, vărul Benedict n-ar fi fost în stare să se descurce singur nici măcar în împrejurările cele mai obișnuite ale vieții. E drept că, prin felul lui de a fi, nu supăra pe nimeni cu nimic, ci cel mult îi încurca și pe alții așa cum se încurca și pe el. Deloc mofturos, obișnuindu-se cu orice situație, uitând chiar să mănânce sau să bea dacă nu i se da de mâncat și de băut, nebagând de seamă dacă era frig sau cald, vărul Benedict părea să facă parte mai curând din regnul vegetal decât din regnul animal. Închipuți-vă un copac absolut nefolositor, fără fructe și aproape fără frunze, nefiind în stare nici să hrănească, nici să adăpostească pe cineva, dar care ar avea totuși o inimă bună. Așa era vărul Benedict. Ar fi făcut de bunăvoie multe servicii oamenilor, dacă – așa cum vine vorba – ar fi fost în stare să le facă.

În sfârșit, era iubit tocmai pentru slăbiciunile lui. Doamna Weldon îl privea ca pe copilul ei, ca pe un frate mai mare al micului ei Jack.

Trebuie însă adăugat că, în ciuda tuturor aparențelor, vărul Benedict nu era nici trândav, nici lipsit de ocupație. Dimpotrivă, era un om muncitor. Științele naturii, singura lui pasiune, îl absorbeau cu totul.

A spune însă «științele naturii» ar însemna să mergem cam departe...

Se știe ca ramurile din care se compune această știință sunt: zoologia, botanica, mineralogia și geologia. Dar vărul Benedict nu era câtuși de puțin nici botanist, nici mineralog, nici geolog.

Atunci era oare un zoolog în toată puterea cuvântului, un fel de Cuvier al Lumii Noi, care descompune animalul prin analiză sau îl reconstituie prin sinteză, unul dintre acei adânci cunoscători ai celor patru tipuri în care știința modernă înglobează pe oricare din animale, și anume vertebrate, moluște, articulate sau radiate? Oare naivul, dar studiosul nostru savant își concentrase atenția asupra diverselor clase, cercetase el oare ordinele, familiile, subfamiliile, genurile, speciile și varietățile care caracterizează aceste patru diviziuni?

Nu.

Se dedicase oare vărul Benedict studiului vertebratelor, adică mamifere, păsări, reptile și pești?

Nicidecum.

Preferase oare să se ocupe de moluște, de la cefalopode până la briozoare, cu atâta migală și competență încât știința malacologiei să nu mai aibă nici un secret pentru el?

Nici pomeneală de așa ceva!

Atunci, oare radiatele, adică echinodermele, acalefele, polipii, entozoarele, spongierii și infuzorii erau de vină că arsele atâta vreme uleiul din lampă, în lungile sale ore de studiu?

Trebuie să mărturisim că nici radiatele nu-l interesau.

Și cum nu mai rămâne de citat din zoologie decât diviziunea articulatelor, este de la sine înțeles că unica pasiune a vărului Benedict era îndreptată asupra acestei diviziuni.

Asta-i situația; dar tot mai trebuie precizat ceva.

Încrângătura articulatelor numără șase clase: insectele, miriapodele, arahnidele, crustaceele, chilopodele și anelidele.

Dar vărul Benedict n-ar fi știut să deosebească, științificește vorbind, o râmă de o lipitoare, un păianjen de casă de un scorpion, o crevetă de un rac sau o scolopendră de o urechelniță.

Dar ce era, atunci, vărul Benedict?

Un simplu entomolog, și atâta tot.

O să se spună însă, desigur, că, în înțelesul etimologic al cuvântului, entomologia este partea științelor naturii care se ocupă de toate articulatele. E adevărat, în general, dar se obișnuiește să se dea acestui cuvânt un sens mult mai restrâns. El nu se aplică decât studiului insectelor, adică al «tuturor vietăților al căror corp compus din inele așezate cap la cap formează trei segmente distincte, vietăți care au trei perechi de picioare, din care cauză au fost numite hexapode».

Prin urmare, deoarece vărul Benedict se mărginise doar la studiul articulatelor din această clasă, el nu era decât un simplu entomolog.

Dar să nu ne înșelăm! În clasa aceasta a insectelor există nu mai puțin de zece ordine³: ortopterele (lăcuste, greieri), neuropterele (leii-furnicilor, libelule), himenopterele (albine, viespi, furnici), lepidopterele (fluturi), coleopterele (cărăbuși, licurici), hemipterele (păduchi de flori, purici), dipterele (țânțari, muște), rhipipterele (stilopi⁴), paraziții (acarieni) și tisanurele (peștișorul-de-argint, peștișorul-de-sobă). Dar cum în cadrul unora dintre aceste ordine, cum ar fi la coleoptere, de pildă, sunt cunoscute vreo treizeci de mii de specii, iar la diptere șaiszeci de mii, subiecte de studiu erau destule și trebuie să recunoaștem că ar fi ajuns pentru a răpi tot timpul unui om.

Așadar, viața vărului Benedict era consacrată în întregime numai și numai entomologiei. Științei acesteia îi închina fără excepție toate orele, până și pe cele de somn, pentru că și în vis vedea numai și numai hexapode. Nici nu s-ar fi putut număra acele cu gămălie înfipte în manșetele și în gulerul hainei, în fundul pălăriei și în șiretul cu care era tivită vesta! De câte ori se întorcea din vreo preumblare științifică, prețioasă-i pălărie, mai ales, arăta ca un adevărat insectar, fiind plină atât pe dinăuntru, cât și pe dinafară cu tot felul de insecte străpunse cu ace.

Și nu mai rămâne nimic de spus despre acest om ciudat, dacă se va arăta cinstit că tot din pasiune pentru entomologie îi însoțise pe domnul și doamna Weldon în Noua Zeelandă.

3. Datorită dezvoltării impetuoase a științei, astăzi împărțirea în subclase, supraordine, ordine și subordine a clasei insectelor este mult mai vastă și are cu totul alt aspect.

4. Astăzi, stilopii fac parte din ordinul strepsiterelor.

Acolo își îmbogățise colecția cu câteva exemplare rare și se înțelege cât era de nerăbdător să se întoarcă acasă, pentru a le clasa în vitrinele din biroul său de la San Francisco.

Cum doamna Weldon și fiul ei se întorceau în America la bordul lui Pilgrim, era foarte firesc ca vărul Benedict să-i însoțească și în această călătorie. Numai că nu pe dânsul trebuia să se bizuie doamna Weldon dacă s-ar fi găsit în vreo situație critică. Din fericire, nu era vorba decât de o călătorie destul de ușoară, pe timp de vară, la bordul unui vas al cărui căpitan merita toată încrederea.

În cele trei zile cât poposi Pilgrim la Waitemata, doamna Weldon își făcu în grabă pregătirile, căci nu voia să întârzie plecarea bricului-goeletă. Indigenii care o serviseră în locuința sa din Auckland fură concediați, așa că la 22 ianuarie doamna Weldon se îmbarcă pe Pilgrim, luând cu ea numai pe micuțul Jack, pe vărul Benedict și pe Nan, bătrâna negresă.

Vărul Benedict ducea într-o cutie specială toată colecția lui de insecte. În colecție figurau, între altele, câteva exemplare noi de staphylinide, un fel de coleoptere carnivore, cu ochii așezați deasupra capului și despre care se crezuse până atunci că s-ar găsi numai în Noua Caledonie. E drept că în Noua Zeelandă i se atrăsese atenția asupra unui anumit păianjen veninos, numit «katipo» de către băștinașii maori, a cărui mușcătură este adesea mortală. Dar păianjenul nu face parte din ordinul propriu-zis al insectelor; el își are locul în cel al arahnidelor și, ca atare, nu prețuia nimic în ochii vărului Benedict. Prin urmare, nu catadicsise să-i dea atenție, așa că mărgăritarul colecției sale rămânea o remarcabilă staphylinidă neozeelandeză.

Bineînțeles că vărul Benedict plătise o sumă strașnică pentru a-și asigura colecția, care, de altfel, i se părea mult mai prețioasă decât toată încărcătura de grăsime și fanoane de balenă, depozitată în cala vasului.

În timpul pregătirilor de plecare, doamna Weldon și tovarășii săi de călătorie veniră pe puntea bricului-goeletă. Căpitanul Hull se apropie de pasagera sa și-i spuse:

— Așadar, ne-am înțeles, doamnă Weldon: dacă vreți să călătoriți pe Pilgrim, o faceți pe răspunderea dumneavoastră.

— De ce-mi spui asta, domnule Hull? întrebă doamna Weldon.

— Pentru că n-am primit nici un ordin de la soțul dumneavoastră în legătură cu această îmbarcare pe Pilgrim și pentru că, în general, un bric-goeletă nu vă poate oferi garanția unei călătorii bune, așa cum ar fi cazul cu un pachet special amenajat pentru transportul pasagerilor.

— Dacă soțul meu ar fi aici, răspunse doamna Weldon, crezi oare, domnule Hull, că ar pregeta o clipă să se îmbarce pe Pilgrim, împreună cu soția și copilul lui?

— Nu, doamnă Weldon, desigur că n-ar pregeta o clipă, cum de altfel n-aș pregeta nici eu! La urma urmei, Pilgrim este o corabie strașnică, deși n-a avut noroc în această companie de pescuit. Sunt sigur de ea, în măsura în care poate fi sigur un marinar de corabia pe care o conduce de mai mulți ani. V-am spus toate acestea, doamnă Weldon, numai pentru a mă pune la adăpost de răspunderea îmbarcării dumneavoastră și pentru a vă repeta că nu veți avea aici confortul cu care sunteți obișnuită.

— Deoarece nu e vorba decât despre confort, domnule Hull, lipsa acestuia nu mă poate opri, răspunse doamna Weldon. Nu sunt una din pasagerile acelea mofturoase, care se plâng tot timpul că-i cabina strâmtă sau că-i masa proastă.

Apoi, după ce îl privi câteva clipe pe micul Jack, pe care-l ținea de mână, doamna Weldon adăugă:

— Să plecăm, domnule Hull!

Ordinul de plecare fu dat imediat, pânzele fură ridicate și Pilgrim manevră în așa fel, încât să iasă din golf pe drumul cel mai scurt, îndreptându-se spre coasta americană.

Dar, după trei zile de la plecare, bricul-goeletă, împiedicat de vânturi puternice dinspre est, fu obligat să pună murele velor în babord, pentru a înainta totuși.

Din această pricină, la 2 februarie, Pilgrim se afla încă la o latitudine mult mai spre sud decât ar fi trebuit; căpitanul Hull părea că ar voi mai curând să ocolească extremitatea de sud a continentului american pe la Capul Horn, decât să ajungă la coasta Noului Continent pe drumul cel mai scurt.

Capitolul II. Dick Sand

Marea era liniștită și călătoria pe corabie se desfășura în condiții mulțumitoare, numai că vasul nu înainta destul de repede.

Doamna Weldon fusese instalată pe Pilgrim cât mai confortabil cu putință. În partea din spate a punții nu exista nici obișnuita dunetă și nici vreo altă cabină care ar fi putut-o adăposti pe tânăra femeie, așa că ea trebui să se mulțumească cu cabina căpitanului Hull – o modestă cămăruță de marinăr, situată la pupa. Căpitanul se văzuse însă silit să insiste mult pentru a o face să primească până și cabina aceasta. Acolo, în cămăruța aceea strâmtă, doamna Weldon se instalase împreună cu copilul și cu bătrâna Nan. Tot acolo luau masa, împreună cu căpitanul și cu vărul Benedict, pentru care se aranjase alături un fel de odăiță.

În ce-l privește pe căpitanul Hull, el se instalase într-o cabină din postul echipajului, cabină care ar fi fost ocupată de secund, dacă ar fi existat un secund la bord. Dar, după cum se știe, bricul-goeletă naviga în condiții care permiteau să se renunțe la serviciile unui ofițer secund.

Oamenii de pe Pilgrim, marinari vânjoși și cu experiență, erau foarte uniți prin ideile și obiceiurile lor comune. Acest sezon de vânătoare era al patrulea pe care-l petreceau împreună. Erau cu toții americani din vest, se cunoșteau de multă vreme și locuiau pe același țărm al Californiei.

Oamenii aceștia de treabă se arătau foarte îndatoritori față de doamna Weldon, soția armatorului lor, căruia îi erau devotați. Trebuie să spunem că erau cointeresați la ceea ce se câștiga de pe urma vânătorii de balene și că realizaseră până acum sume destul de bune de pe urma călătoriilor întreprinse. Munceau din răspuțeri, deoarece făceau singuri toată treaba; știau însă că la sfârșitul sezonului de vânătoare, când se

încheiau socotelile, munca aceasta le mărea câștigul. E drept că de data asta câștigul era o nimica toată și tocmai acest lucru îi făcea să ture și să fulgere împotriva pungașilor acelora din Noua Zeelandă.

Un singur om de la bord nu era de origine americană. Portughez de neam, dar vorbind bine limba engleză, omul acesta se numea Negoro și îndeplinea modesta slujbă de bucătar al echipajului de pe bricul-goeletă.

Fostul bucătar de pe Pilgrim dezertase la Auckland, iar acest Negoro, pe atunci fără slujbă, se oferise să-i ia locul. Era un om scump la vorbă și care nu prea da ghes nimănui cu prietenia, veșnic retras și necăutând prilej de conversație, dar făcându-și cu destulă pricepere meseria. După cât se părea, căpitanul Hull o nimerise bine angajându-l, căci de la imbarcare și până acum bucătarul nu dăduse niciodată prilejul să i se facă vreo observație.

Cu toate acestea, căpitanul Hull nu era împăcat în cugetul său, pentru că nu avusese destul timp să se intereseze mai amănunțit asupra trecutului acestui om. Figura sau, mai curând, privirea acestuia nu-i prea plăcea, și apoi știut este că atunci când e vorba să introduci un străin în viața de pe navă, viață atât de apropiată, de restrânsă, trebuie să faci totul pentru a lua cât mai multe informații asupra trecutului noului venit. Negoro părea să aibă vreo patruzeci de ani. Era slab, nervos, de statură mijlocie, cu părul foarte negru și fața oacheșă, iar după înfățișare arăta foarte puternic. Că avea oarecare educație, se putea deduce după anumite expresii care-i scăpau uneori. Încolo, nu vorbea niciodată de trecut și nu pomenea nimic despre familie. Nimeni nu putea ghici nici de unde venea, nici unde trăise până atunci. Și nici ce avea să facă de acum înainte nu se putea ghici mai ușor. Spunea doar că are de gând să debarce la Valparaiso. Hotărât lucru, era un om ciudat. În orice caz, nu părea să fi fost marinăr de meserie. Ba chiar părea să fie mai străin de viața de marinăr decât este de obicei un bucătar care și-ar petrece o bună parte din viață pe mare. Totuși nu era stingherit de ruliul sau tangajul⁵ navei,

5. Ruliu – legănarea navei la dreapta și la stânga: tangaj – legănarea înainte și napoi.